

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.

En

Mahdolliset muutostarpeet.

Visio sinänsä on kannatettava, mutta kuvaa nähdäksemme monilta osin jo olemassa olevaa. Ehdotetun vision tavoitteiden laajuutta ja vaikuttavuutta on toki mahdollista suurestikin vielä vahvistaa. Kun kulttuuripolitiikan rinnalle on visiossa nostettu ainoastaan elinkeinopolitiikka, jää useampi keskeinen politiikkasektori huomioimatta. Ehdotamme kohdan 3.9 nostamista visioon sanalla taide lisättyinä. "...lisääntynyt luovuuspääoma ja taide ja kulttuuri ovat uudistaneet Suomea. Myönteinen tulevaisuus vuonna 2040 on seurausta hallitusta kulttuurisesta murroksesta, joka on lisännyt ihmisten ja luonnon hyvinvointia kestäväen kasvun kautta." Siinä on tulevaisuuteen suuntaavalla tavalla kiteytetty, mihin selonteon avulla pyritään.

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi [Valintamme ja perustelumme kohdassa tiivistelmä näkemyksistämme.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Taiteen perusopetusliitto on taiteen perusopetuksen asiantuntija, vaikuttaja ja edunvalvoja. Toimimme keskustelukumppanina ja tiedonvälittäjänä taiteen perusopetusta koskevissa kysymyksissä, jotka laajenevat mm. taide- ja kulttuuripoliitiikan sekä koulutuspolitiikan aloille ja erityisesti lapsia ja nuoria koskeviin teemoihin. Kokoamme ja tuotamme tietoa alustamalla mm. poliittisen päätöksenteon tueksi. Osallistumme mielellämme myös toimeenpanosuunnitelman laadintaa koskevaan keskusteluun ja oman toimintamme kautta viemme eteenpäin tavoitteita ja tuemme niiden toteutumista.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

3.1 Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi

On hyvä, että taidekasvatuksen ja -koulutuksen vuoteen 2030 ulottuvat visiotyöt on huomioitu osana tavoitetta. Muilta osin yhteydet eri koulutusmuotoihin ja mm. koulutuspoliittiseen selontekoon jäävät ohuiksi. Taiteen ammattilaisiksi ja yleisöksi kasvamisen polkuja sekä koulutusjatkumojen eri taiteenaloilla tulisi vahvistaa ja rakentaa yhtenäisemmiksi. Kulttuurikasvatussuunnitelmat ovat myös erinomainen keino tavoittaa lapset ja nuoret, joten toimivat ja laadukkaat suunnitelmat tulisi löytyä jokaisesta kunnasta.

Taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistaminen tähtää eri taiteenalojen opetuksen saavutettavuuden parantamiseen. Näemme, että käynnissä oleva työ tukee myös selonteon tavoitetta, ja toivomme, että vaikutukset olisivat näkyvissä jo ennen 2040-lukua.

On hyvä, että ihmisten henkilökohtainen hyvinvointi, kansallinen resilienssi sekä turvallisuus ja demokratiakehitys on nostettu mukaan. Monilukutaito olisi toimiva käsite kuvaamaan toimenpiteessä tavoiteltuja taitoja. Kansallisen lukutaitostrategia 2030 (OPH 2021) mukaan monilukutaito käsitteenä kattaa kaikki erilaiset lukutaidot perinteisestä luku- ja kirjoitustaidosta esimerkiksi medialukutaitoon sekä visuaaliseen lukutaitoon ja datanlukutaitoon.

Toimenpide ”Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saavutettavuus.” kaipaa avaamista. Kuka siis turvaa taide- ja kulttuurialan toimijoiden saavutettavuuden, ja millä tavalla tämä edistää kuntien ja valtion yhteistyötä?

3.2 Kulttuurin tekijät avainasemassa

Ehdotus sisällyttää ammatillinen osaaminen yrittäjyyteen tai opettamiseen jokaiselle taide- ja kulttuurialan opiskelijalle on kiinnostava, mutta sen tavoitetta tulisi pohtia hyvin tarkasti. Miten ja millaisessa ympäristössä taiteilijan työtä tavoitellaan tulevaisuudessa tehtäväksi? Ehdotus linkittyy myös 3.1. kohtaan, ja eri taiteenalojen opintopolkuihin jotka poikkeavat monilta osin vielä mm. kattavuudessaan toisistaan, samoin kuin kohdassa 3.5 olevaan ehdotukseen kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden yrittäjyys- ja taloudellisen osaamisen varmistamisesta. Näitä olisi hyvä avata seuraavassa vaiheessa kokonaisuutena.

3.5 Yhteistyön ja osallisuuden voima

Toimenpide ”Lisätään nuoriso-, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten taide- ja kulttuurialan tuntemusta, osaamista ja kyvykkyyttä sen hyödyntämiseen osana koulutusta ja täydennyskoulutusta.” kaipaisi lavennusta siihen, että mainittujen alojen ammattilaisten osaamista ja kyvykkyyttä voisi hyödyntää myös muutoin kuin osana koulutusta ja täydennyskoulutusta. Tähän on viittaus kohdassa 3.6, mutta sieltä löytyvässä toimenpiteessä on mainittu yleisemmällä tasolla toimijoina ainoastaan hyvinvointialueet organisaatioina.

Kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden yrittäjyys- ja taloudellisen osaamisen osalta ks. kommentit kohdassa 3.2.

Yleisten saunojen nostaminen kulttuuri- ja liikuntaedun piiriin lienee toimeenpanosuunnitelmatasolle kuuluva asia. Samassa yhteydessä voisi olla perusteltua käydä laajempi keskustelu, puuttuuko kulttuuri- ja liikuntaedun piiristä mahdollisesti myös muita käyttökohteita.

3.6 Yhteinen linja politiikassa

Tähän kokonaisuuteen tulisi lisätä ainakin koulutus- ja turvallisuuspolitiikkaan linkittyvät toimenpiteet.

3.9 Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

Kohta jää irralliseksi ja erimittaiseksi muiden edeltävien kanssa. Ehdotamme tämän sisällytettäväksi visioon.

Muita huomioita

Liiteosio tuo selonteolle merkittävää lisäarvoa. Liiteosio on selkeä ja tasapainoisesti kirjoitettu kokonaisuus. Siksi on harmillista, että varsinaiseen selontekoon on pyritty ahtamaan yksittäisiin lauseisiin useita asioita monimutkaisesti ilmaistuna. Tämä johtaa useammassa kohtaa siihen, että sisältö jää epäselväksi, eikä punaista lankaa tunnu löytyvän.

Seirala Viivi
Taiteen perusopetusliitto TPO ry